תורה אור • פרשת תולדות • מאמר 3

ביאור על הנ"ל

ביאור הדברים שלעיל

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית
/likuteitorah.com/he/torah-ohr/toldos/3

1 **ביאור על הנ"ל**

הסבר על האמור לעיל

2 **להבין ביאור הדברים ע"פ אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה כו'. הנה אם הוא לשון כאשר.**

כדי להבין את ביאור הדברים [שנאמרו] על פי הפסוק "אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה כו'". והנה, "אם" היא לשון "כאשר".

שיש אם שאין משמשין בלשון ספק. אלא בלשון ודאי כמו אם כסף תלוה. ואם יהי' [יהיה] היובל כו'

יש "אם" שאינה משמשת כלשון ספק, אלא כלשון ודאות, כמו "אם כסף תלוה" ו"ואם יהי' היובל כו'".

שאין זה לשון ספק כלל אלא שבודאי יהיה הדבר ויבא ולשון אם אינו אלא לשון כאשר.

שאין כאן לשון ספק כלל, אלא הדבר בוודאי יתרחש ויבוא; והמילה "אם" אינה אלא לשון "כאשר".

פי' כאשר כסף תלוה את העני לא תהיה לו כנושה וכן כאשר יהיה היובל כו'. וכמו"כ [וכמו כן] אם יתן איש כו'.

כלומר: "כאשר כסף תלוה את העני לא תהיה לו כנושה", וכן "כאשר יהיה היובל כו'". וכך גם "אם יתן איש כו'".

פי' כאשר יתן איש כו' שיתן בודאי. והיינו לעתיד (שיתן הוא לשון עתיד) שלע"ל [שלעתיד לבוא] יתן איש את כל הון ביתו.

פירושו: "כאשר יתן איש כו'" — שהוא בוודאי ייתן. והכוונה לעתיד (שהמילה "יתן" היא בלשון עתיד): שלעתיד לבוא "יתן איש את כל הון ביתו".

שבזה"ז [שבזמן הזה] אינו בא לידי גילוי להיות בבחי' זו שיתן כל הון ביתו. כ"א לעתיד דוקא.

שכן בזמן הזה בחינה זו אינה מתגלה, כך שאדם ייתן את כל הון ביתו; הדבר מתגלה דווקא לעתיד לבוא.

והענין כי הנה הון ביתו היינו כמו האוצרות והמטמונים שמונחים בתוך הבית. והוא ע"ד מ"ש ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים.

והעניין הוא ש"הון ביתו" הוא כמו האוצרות והמטמונים המונחים בתוך הבית. וזה על דרך הכתוב: "ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים". המונח "דעת" כאן פירושו כוח הידיעה.

3 והנה כתיב בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן ובדעת חדרים ימלאון. פי' בחכמה הוא רק עצם בנין הבית לבד שהן אותיות התורה שנק' בתים כנודע.

והנה כתוב: "בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן ובדעת חדרים ימלאון". הביאור הוא ש"בחכמה" פירושו בניית הבית עצמו בלבד, כלומר [הכוונה ל-]אותיות התורה, שנקראות "בתים", כידוע.

ובתבונה יתכונן פי' עיקר קיום והעמדת תבנית ותוכן הבית ברבוי חדריו ומוצאיו ומובאיו הוא ע"י הבינה דייקא. אבל בדעת ימלאון כל החדרים בהון יקר כו'.

"ובתבונה יתכונן" פירושו שעיקר קיומו והעמדת צורתו ותוכנו של הבית, על חדריו הרבים, מוצאיו ומובאיו, נעשים דווקא באמצעות הבינה. אבל "בדעת" מתמלאים כל החדרים בהון יקר וכו'.

ולהבין את כל זה צריך להקדים הקדמה אחת בביאור ענין סדר השתלשלות די"ס [די' ספירות] דאצי' איך הוא סדרם ואופנם.

כדי להבין את כל זה, עלינו להקדים הקדמה אחת ולבאר את עניין סדר ההשתלשלות של עשר הספירות דאצילות: מהו סדרן ומהי צורתו.

ומצינו בזה בדברי המקובלים (בע"ח [בעץ חיים] ובפרדס) שני אופנים אשר לכאורה הם כמעט הפכים. האופן הא' שבחי' השתלשלות הם זה תחת זה.

והנה, בדברי המקובלים (בעץ חיים ובפרדס) מצאנו בעניין זה שתי שיטות שלכאורה כמעט מנוגדות זו לזו. השיטה הראשונה היא שמדרגות ההשתלשלות מסודרות זו תחת זו.

דהיינו שבחי' בינה נאצלה מבחי' חכמה ובחי' דעת מבחי' בינה. וג' אלו הן ג"ר [ג' ראשונות]. ומהם נאצלו חג"ת [חסד גבורה תפארת] ג"כ ע"ד הנ"ל.

כלומר, בחינת הבינה נאצלה מבחינת החכמה, ובחינת הדעת מבחינת הבינה. שלוש אלה הן שלוש הספירות הראשונות. מהן נאצלו גם חסד, גבורה ותפארת, באותו אופן שתואר לעיל.

4 והנה ציור גשמי הלז הוא עד"מ מבשרי אחזה כו'. כמו עשר כחות הנפש שמתלבשים בתוך אברי הגוף שראשית הגילוי הוא בחכמה שהיא בחי' הברקת השכל בבחי' נקודה כו'.

והנה, ציור גשמי זה הוא על דרך משל, [כמו שנאמר] "מבשרי אחזה" וכו': כמו עשר כוחות הנפש המלובשים באיברי הגוף, שהגילוי הראשון הוא בחכמה, שהיא בחינת הבזק השכל, בבחינת נקודה וכו'.

ונק' חכמה כח מ"ה [מה] כו' לפי שעדיין אינה מושגת ונק' בחי' י' נקודה כו' וממנה נמשכת בחי' בינה התפשטות ההשגה באורך ורוחב.

וחכמה נקראת "כח מה" (הכוח של "מה") וכו', משום שעדיין אינה מושגת; והיא נקראת בחינת היו"ד, נקודה וכו'. ממנה נמשכת בחינת בינה — התרחבות ההשגה לאורך ולרוחב.

5 והוא בחי' ה' כו' והן הם אב ואם המולידות את המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] כי לפי שכלו והתבוננותו בדבר הוא מוליד אהבה לדבר ההוא או יראה ממנו כו'.

זוהי בחינת האות ה' וכו'. אלה הם אב ואם המולידים את המדות (תכונות הרגש), אהבה ויראה; שכן לפי שכלו והתבוננותו בדבר, הוא מוליד אהבה לאותו דבר או יראה ממנו וכו'.

וכמו"כ [וכמו כן] למעלה בעולם האצי' בסדר השתלשלות הי"ס [הי' ספירות] בחי' ח"ע [חכמה עילאה] דאצי' היא ראשית הגילוי והיא בחי' י' של שם הוי' שעדיין אינה בבחי' גילוי והחכמה מאין תמצא

כך גם למעלה, בעולם האצילות, בסדר ההשתלשלות של עשר הספירות: בחינת חכמה עילאה דאצילות היא ראשית הגילוי, והיא בחינת האות יו"ד בשם הוי', שעדיין אינה בבחינת גילוי; "והחכמה מאין תמצא" (כלומר, החכמה נמצאת מן האין, מן המקור הנעלם);

ולכן התלבשות אור א"ס בחכמה דוקא ומבחי' חכמה נמשכה בחי' בינה דאצי' שהוא בחי' גילוי ההתפשטות באורך ורוחב הנק' ה'.

ולכן אור אין סוף מתלבש דווקא בחכמה. ומבחינת חכמה נמשכת בחינת בינה דאצילות, שהיא בחינת גילוי והתרחבות לאורך ולרוחב, הנקראת האות ה',

6 ונק' אם הבנים. והאופן הב' של סדר ההשתלשלות שהם בציור ג' קווין חח"ן [חכמה חסד נצח] בקו ימין כו'.

והיא נקראת "אם הבנים". והאופן השני של סדר ההשתלשלות הוא שהספירות ערוכות בשלושה קווים: חכמה, חסד ונצח בקו הימין וכו'.

נמצא לפי סדר זה בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] אין נמשכות זו מזו. וגם המדות כולן אין עיקר המשכתן מן הג"ר [הגי' ראשונות] מאחר שחו"ב [שחכמה ובינה] עומדות בב' קווין מקבילות כו'.

נמצא שלפי סדר זה, בחינות חכמה, בינה ודעת אינן נמשכות זו מזו. וגם המדות אינן נמשכות בעיקר משלוש הראשונות [הספירות], מאחר שחכמה ובינה עומדות בשני קווים מקבילים וכו'.

7 והנה עיקר ההפרש שבין ב' הבחי' בסדר ההשתלשלות הנ"ל הוא בב' אופנים. הא' שלפי סדר הא' שחב"ד [שחכמה בינה ודעת] הם זו תחת זו נמצא שהדעת עומד למטה מחו"ב [מחכמה ובינה].

כעת, ההבדל העיקרי בין שני האופנים בסדר ההשתלשלות שהוזכר לעיל מתבטא בשני היבטים. הראשון: לפי הסדר הראשון, שבו חכמה, בינה ודעת מסודרות זו מתחת לזו, יוצא שהדעת נמצאת מתחת לחכמה ולבינה

ולמעלה מחו"ג [מחסד וגבורה] כי הוא הממשיך הארת החו"ב [החכמה ובינה] לחו"ג [לחסד וגבורה]. משא"כ לפי סדר הב' שהם בג' קווין

ומעל לחסד ולגבורה, שכן היא ממשיכה את הארת החכמה והבינה אל החסד והגבורה. לא כך לפי הסדר השני, שבו הם מסודרים בשלושה קווים:

נמצא שהדעת הוא בקו האמצעי ואינו עומד תחת חו"ב [חכמה ובינה] רק תחת הכתר והוא ממשיך הארת הכתר לחו"ב [לחכמה ובינה] ולחו"ג [ולחסד וגבורה] כמשי"ת [כמו שיתבאר].

יוצא שהדעת נמצאת בקו האמצעי, ואינה עומדת מתחת לחכמה ולבינה אלא רק מתחת לכתר, והיא ממשיכה את הארת הכתר אל החכמה והבינה ואל החסד והגבורה, כפי שיוסבר בהמשך.

8 והב' שלפי סדר הא' עיקר הולדת ומציאו' [ומציאות] המדות הוא מחו"ב [מחכמה ובינה] ע"י הדעת הממשיך כנ"ל.

וההבדל השני: לפי הסדר הראשון, עיקר היווצרותן וקיומן של המדות [הכוחות הרגשיים] הוא מחכמה ובינה, באמצעות הדעת שממשיכה [אותן] למטה, כנ"ל.

משא"כ לפי סדר הב' הן נמשכות מבחי' הכתר ע"י הדעת הממשיך בהן הארת הכתר דוקא. והענין הוא דשניהם אמת.

לא כן לפי הסדר השני: הן נמשכות מבחינת הכתר, באמצעות הדעת, שממשיכה אליהן דווקא את הארת הכתר. והעניין הוא ששני הסדרים נכונים.

9 ויובן זה ע"פ מה שנודע שיש ב' בחי' דעת. דעת עליון ודעת תחתון. דעת העליון הוא הנמשך מבחי' הכתר ומחבר ומייחד לחו"ב [לחכמה ובינה] וחו"ג [וחסד וגבורה]

הדבר יובן על פי הידוע שיש שתי בחינות דעת: דעת עליון ודעת תחתון. דעת עליון הוא הנמשך מבחינת כתר ומחבר ומייחד את חכמה ובינה, ואת חסד וגבורה,

ע"י הארת הכתר ודעת התחתון הוא הדעת המתפשט בתוך המדות להמשיך בהן הארת חו"ב [חכמה ובינה]. וגם הנה נודע שיש ב' בחי' מדות.

באמצעות הארת כתר. ודעת תחתון הוא הדעת המתפשט בתוך המדות, כדי להמשיך בהן את הארת חכמה ובינה. וכן ידוע שיש שתי בחינות מדות.

הא' מדות שעיקר מציאותן הוא מחו"ב [מחכמה ובינה] עד"מ באדם למטה כשהמדות הן רק לפי השכל שהשכל הוא המולידן וקטן ששכלו קצר כו'.

הראשונה היא מדות שעיקר מציאותן נובע מחכמה ובינה — למשל, באדם שלמטה, כשהמדות הן רק בהתאם לשכל, שכן השכל הוא שמוליד אותן; וכך, ילד ששכלו מוגבל וכו'.

והב' הוא בחי' המדות שמקורן ושרשן למעלה מן השכל רק שיוצאין ונמשכין דרך השכל וכמ"ש בר"מ [ברעיא מהימנא] דז"א בעתיקא אחיד ותליא כו' וכמ"ש באריכות במ"א:

והבחינה השנייה היא מדות שמקורן ושורשן למעלה מן השכל, אלא שהן יוצאות ונמשכות דרך השכל; כמו שכתוב ברעיא מהימנא: "דז"א בעתיקא אחיד ותליא" וכו', וכפי שמתבאר בהרחבה במקום אחר.

10 ומעתה יובנו ויבוארו ב' הבחי' בסדר ההשתלשלות על נכון. כי הנה הסדר הב' שהן בג' קווין כו' היינו בענין המדות שאין עיקר מציאותן מחו"ב [מחכמה ובינה] כ"א מבחי' הכתר שמאיר בהן

כעת יובנו ויתבארו כראוי שתי הבחינות שבסדר ההשתלשלות. שכן הסדר השני, שבו הן מסודרות בשלושה קווים וכו', עוסק במדות, שעיקר מציאותן אינה מחכמה ובינה, אלא מבחינת הכתר המאירה בהן,

וכמאמר דז"א בעתיקא אחיד ותליא הנ"ל והיינו ע"י בחינת דעת העליון הנ"ל שהוא מבחי' הכתר ומחבר ומייחד בחינת חו"ב [חכמה ובינה] כו' שנמצא בחינת הדעת עומד בין חו"ב [חכמה ובינה] ותחת הכתר כו'.

כפי שנאמר לעיל, "דז"א בעתיקא אחיד ותליא". והיינו באמצעות בחינת דעת עליון הנזכרת לעיל, שהיא מבחינת הכתר, ומחברת ומייחדת את בחינת חכמה ובינה וכו'; נמצא שבחינת הדעת עומדת בין חכמה ובינה ומתחת לכתר וכו'.

משא"כ סדר הא' היינו בבחינת המדות שמציאותן הוא רק מן השכל והיינו ע"י בחינת דעת התחתון המתפשט בתוך המדות ומאיר בהן הארת חו"ב [חכמה ובינה] כו':

לעומת זאת, הסדר הראשון עוסק בבחינת המדות שמציאותן היא מן השכל בלבד; וזה באמצעות בחינת דעת תחתון, המתפשטת בתוך המדות ומאירה בהן מהארת חכמה ובינה וכו':

11 ולהבין כל הדברים הנ"ל בתוספת ביאור צריך להבין תחלה בחי' הדעת מהו. ומתחלה נבאר בחי' הדעת התחתון וממנו יובן בחי' דעת העליון. דהנה כבר נתבאר למעלה כי עיקר הולדת המדות הוא מחו"ב [מחכמה ובינה].

כדי להבין את כל הדברים שנזכרו לעיל בתוספת ביאור, עלינו להבין תחילה מהי בחינת הדעת. תחילה נבאר את בחינת הדעת התחתון, וממנה יובן עניינה של בחינת הדעת העליון. שכן כבר התבאר לעיל שעיקר הולדת המדות הוא מחכמה ובינה.

12 וצריך להבין בחי' דעת מהו משמש. אך הענין הוא דהדעת בכל מקום הוא מבחי' הפנימית.

עלינו להבין מה תפקידה של בחינת הדעת. אלא העניין הוא שדעת, בכל מקום, היא מבחינת הפנימיות [הממד הפנימי].

וכמו"כ [וכמו כן] כאן בחי' הדעת המתפשט בתוך המדות הוא פנימי' [פנימיות / פנימית] המדות שהוא תכלית הבירור שלהן כי הדעת

כך גם כאן: בחינת הדעת המתפשטת בתוך המדות היא הפנימיות של המדות, והיא תכלית בירורן. שכן הדעת

היינו התקשרות ומחמת התקשרות בחי' חו"ב [חכמה ובינה] בתוך המדות מברר ומבדיל בין טו"ר [טוב ורע] שלא תהיינה המדות מעורבות טו"ר [טוב ורע] כי המדות בטבען כתולדותן יכולות להיות מעורבות טו"ר [טוב ורע].

פירושה התקשרות; ומתוך ההתקשרות של בחינת חכמה ובינה בתוך המדות, היא מבררת ומבדילה בין טוב לרע, כדי שהמדות לא יהיו מעורבות בטוב וברע. שכן המדות, מטבען, כפי שהן נולדות, יכולות להיות מעורבות בטוב וברע.

13 ולכן יניקת החיצוני' [החיצונים] הן מן המדות כמו אברהם שיצא ממנו ישמעאל כו'. וכמו"כ [וכמו כן] בעבודת ה' מבחי' האהבה וההתפעלות כרשפי אש על ידי ההתבוננות בגדולת ה' בשעת התפלה יוכל לבא אח"כ לידי כעס.

לכן הכוחות החיצוניים יונקים מן המדות, כפי שאירע אצל אברהם, שממנו יצא ישמעאל וכו'. כך גם בעבודת ה': מן הבחינה של אהבה והתפעלות "כרשפי אש" [הבאה] על ידי ההתבוננות בגדולת ה' בשעת התפילה, אפשר להגיע לאחר מכן לידי כעס.

ומוכרח להיות שגם בשעת התפלה היה קצת תערובת זר. שאם היתה בבחי' אלקות לבד שהוא גילוי אור ה' על נפשו בשעת התפלה.

בהכרח שגם בשעת התפילה הייתה תערובת קלה של דבר זר. שכן אילו הייתה זו בחינה של אלקות בלבד, כלומר גילוי אור ה' על נפשו בשעת התפילה,

מאין בא אח"כ לידי כעס וכדומה שהוא בחי' יניקת החיצוני' [החיצונים]. כנודע שאין יניקת החיצונים רק מבחי' אחוריים דשם אלקים שהוא ענין בחי' ההסתר כו'

מאין היה בא לאחר מכן לידי כעס וכדומה, שהיא בחינת יניקת [הכוחות] החיצוניים? כידוע, הכוחות החיצוניים יונקים רק מבחינת אחוריים (הצד האחורי) של שם אלקים, שהיא עניין בחינת ההסתר וכו'.

(וצ"ע [וצריך עיון] בתניא פכ"ח וצ"ל דמ"ש כאן קצת תערובת זר היינו מצד התלבשות הנה"ב [הנפש הבהמית] והמדות שבה הן הם המעורבות טו"ר [טוב ורע]. ולפי שהנפש האלקי' מלובשת בה כו'. וההוכחה היא שגם בשעת התפלה לא יצאה מנרתקה ומהתלבשותה לגמרי מכל וכל כו'.

(ודבר זה דורש עיון [לאור] פרק כ"ח בתניא. ויש לומר שמה שנאמר כאן, "קצת תערובת זר", הוא מצד ההתלבשות בנפש הבהמית, שהמדות שבה הן המעורבות בטוב וברע; ומכיוון שהנפש האלקית מלובשת בה וכו'. וההוכחה היא שגם בשעת התפילה היא לא יצאה מנרתיקה ומהתלבשותה לגמרי, מכל וכל וכו'.)

והיינו ממש כמש"ש [כמה שכתוב שם] פכ"ח שהקליפה מתאמצת כו'. וגם מן הראיי' [הראייה] שיתבאר מעובדא דר"ח [דרבי חנינא] ב"ת [בן תרדיון] משמע ג"כ כמ"ש דהתם ג"כ קס"ד שטעה בנפשו מחמת טבעיות נפשו הבהמית שאפשר שסייעה בעבודתו כמשי"ת [כמו שיתבאר]):

וזה ממש כפי שנאמר שם בפרק כ"ח, שהקליפה מתאמצת וכו'. וגם מן הראיה שתתבאר מסיפורו של רבי חנינא בן תרדיון עולה גם כן כפי שנכתב, כי גם שם עלה בדעתו שטעה לגבי עצמו בגלל טבעיותה של נפשו הבהמית, שייתכן שסייעה לו בעבודתו, כפי שיתבאר.)

14 ובזה יובן מעשה דר' [דרבי] יוסי בן קיסמא עם ר' [רבי] חנינא בן תרדיון שאמר תמה אני אם לא ישרפו אותך כו'. והשיבו מן השמים ירחמו וא"ל [ואמר ליה] אני אומר לך דברי טעם כו'.

בכך יובן הסיפור על רבי יוסי בן קיסמא עם רבי חנינא בן תרדיון, [שאליו] אמר: "תמה אני אם לא ישרפו אותך כו'". והוא השיב לו: "מן השמים ירחמו"; והוא אמר לו: "אני אומר לך דברי טעם כו'".

15 וא"ל [ואמר ליה] ר"ח [רבי חנינא] מה אני לחיי עוה"ב [עולם הבא]. וא"ל [ואמר ליה] כלום מעשה כו'. והשיבו מעות פורים וכו' וחלקתים לעניים.

ורבי חנינא אמר לו: "מה אני [מיועד] לחיי עוה"ב?" והוא אמר לו: "כלום מעשה כו'" וכו'. והוא השיב לו: "מעות פורים" וכו', "וחלקתים לעניים".

ע"כ [עד כאן]. ולכאורה מאד תמוה שאלתו מה הוא לעוה"ב [לעולם הבא]. אם הוא מוסר נפשו על קדוה"ש [קידוש השם] שהי' [שהיה] מקהיל קהלו' [קהלות] ברבים לא יהי' [יהיה] לו עדיין חלק לעוה"ב [לעולם הבא].

עד כאן לשון הציטוט. ולכאורה, תמוה מאוד ששאלתו הייתה מה צפוי לו בעולם הבא: אם הוא מוסר את נפשו על קידוש ה', בכך שהיה מקהיל קהילות ברבים, האם עדיין לא יהיה לו חלק בעולם הבא?

16 וגם מה שאל ר' [רבי] יוסי כלום מעשה בא לידך. מהו התשובה על שאלתו כו'. אך הענין שהי' [שהיה] ר' [רבי] חנינא בן תרדיון מסופק בעצמו ענין מסירת

וגם, מה שאל רבי יוסי, "כלום מעשה בא לידך"? איזו תשובה יש בכך לשאלתו? וכו'. אלא העניין הוא שרבי חנינא בן תרדיון היה מסופק בעצמו בעניין מסירת

נפשו בשביל עסק התורה אם הוא באמיתות לש"ש [לשם שמים] בלבד אף שהי' [שהיה] צדיק מופלג ולומד לשמה באמת מ"מ לפי שיש בנ"א [בני אדם] שמצד טבעו ומזגו ומדותיו להמשיך חשק ותשוקת כל לבבו אל למוד החכמות.

נפשו למען העיסוק בתורה: האם אכן הייתה לשם שמים בלבד. אף שהיה צדיק מופלג ולמד תורה לשמה באמת, מכל מקום, יש אנשים שטבעם, מזגם ומידותיהם מביאים אותם להפנות את כל לבם, בחשק ובתשוקה, ללימוד החכמות,

17 ולהיות תמיד מחשבתו ולבו ושכלו דבוק בהן. והרא"י [והראיה] מהפילסופים מהאומות הקדמונים שהיו שרים גדולים לא יחסר להם כל מעדני עולם.

ושמחשבתם, לבם ושכלם יהיו דבוקים בהם תמיד. והראיה היא מן הפילוסופים שבאומות הקדמוניות, שהיו שרים רמי מעלה ולא חסר להם שום תענוג מתענוגות העולם,

היו עוזבים כל תענוגי' ועוסקים בכל לבבם ותשוקת נפשם בלמוד החכמות. כל היום והלילה אין מחשבתו פנויה.

[ובכל זאת] היו מוותרים על כל תענוגותיהם ועוסקים בכל לבם ובכל תשוקת נפשם בלימוד החכמות; כל היום והלילה מחשבתם אינה פנויה

18 ולהבין ולהעמיק בענין החכמות ותערב לנפשו ותתענג בהם כ"כ [כל כך] כמו זולתו בכל תענוגי העולם. וזה אינו להם מצד אמונתם

[מתוך החיפוש] להבין ולהעמיק בענייני המדעים, והדבר ערב לנפשו והוא מתענג בהם כפי שאדם אחר [מתענג] בכל תענוגות העולם. והדבר לא נבע אצלם מאמונתם,

שהם היו גוים עובדי כוכבים שאין להם שום הכרח ואמונה שיגרום להם סבת עסקם בחכמותיהם בתכונה ותשבורת ופילסופיא חכמת החיצוני' [החיצונים] תענוג נפלא כ"א מצד מזג טבעם מאד תכריח בחשק נפלא שנולד בטבע כזה.

שכן הם היו גויים עובדי כוכבים, שלא היה להם שום הכרח או אמונה שיגרמו להם למצוא תענוג נפלא בעיסוקם במדעים שלהם — אסטרונומיה, מתמטיקה ופילוסופיה, חכמה חיצונית — אלא הדבר נבע ממזג טבעם, שכפה עליהם בעוצמה רבה תשוקה נפלאה, שנולדה בטבע כזה.

19 ויש מהם נולד במזג אחר שלא יתאווה ויחשוק לחכמות אף כי יבינם אין לו תענוג להשים מחשבתו בהם אפי' [אפילו] רגע אחת רק אחר שרירות לבו רק רע כל היום לזאת תכלה נפשו.

ויש מי שנולד במזג אחר, שאינו מתאווה לחכמות ואינו חושק בהן. אף שהוא מבין אותן, אין לו הנאה מלהקדיש להן את מחשבתו אפילו לרגע אחד, אלא הוא נמשך רק אחר "שרירות לבו", "רק רע כל היום"; ולכך נכספת נפשו.

20 וסבת זה הוא מצד המרות. יש שגובר בו מרה הלבנה שאין ביכלתו לצמצם מחשבתו בדבר א' אף שהוא שכלי ולא יתענג בו כלל.

הסיבה לכך נעוצה במרות הגוף. יש מי שמרה לבנה גוברת בו, ולכן אינו מסוגל למקד את מחשבתו בדבר אחד, אפילו כשהוא עניין שכלי, והוא אינו מתענג עליו כלל.

ויש שגובר בו מרה שחורה בתולדתו תשתוקק נפשו מאד אל החכמה כל חפציה לא ישוו בה כאש' [כאשר] כ"ז [כל זה] מבואר בח"פ [בשמונה פרקים] להרמב"ם [להרבי משה בן מימון] ע"ש פ"ח [פרק ח'].

ויש מי שמרה שחורה גוברת בו מלידה: נפשו משתוקקת מאוד לחכמה, "כל חפציה לא ישוו בה" — כפי שכל זה מבואר בשמונה פרקים לרמב"ם; עיינו שם, פרק ח'.

21 ולכן גם בישראל ימצא טבעיים מחולקים כמותם. אך שתמשיך נפשו לדבר הנהוג בישראל כמו ענין למוד התורה שבע"פ [שבעל פה]. יחשוק נפשו ולבו להגות בה יום ולילה לא ישבות.

לכן גם בקרב ישראל יימצאו טיפוסים בעלי טבעים שונים כמותם; אולם [ביהודי] נפשו תימשך לדבר המקובל בישראל, כגון לימוד תורה שבעל פה: נפשו ולבו ישתוקקו להגות בה יומם ולילה, בלי הפסק.

ולפיכך ר"ח [רבי חנינא] ב"ת [בן תרדיון] היה ירא שמא גם מצד טבעו גופני' גורם לו מסירת נפשו בעד החכמה אף שבודאי אינו אלא מעט מזעיר מ"מ אין זה לה' לבדו כו'.

לכן רבי חנינא בן תרדיון חשש שמא גם טבעו הגופני גורם לו למסור את נפשו למען החכמה. אף שבוודאי מדובר רק במעט מזעיר, בכל זאת אין זה "לה' לבדו" וכו'.

22 ושאל מר' [מרבי] יוסי היאך הוא משיג בו. אם הוא מנוחלי העוה"ב [העולם הבא] שאין בלבו אלא אחד כו'. והשיבו זה לא יבורר כ"א אם בא מעשה לידך.

והוא שאל את רבי יוסי כיצד יוכל לברר זאת על עצמו: האם הוא נמנה עם יורשי העולם הבא, שעליהם נאמר "שאין בלבו אלא אחד" וכו'. והוא השיב לו: הדבר יכול להתברר רק אם "בא מעשה לידך".

פי' נסיון שהחילוק בו שאם הוא מצד טבע הגוף אף שיחשוק חשק נפלא עכ"פ [על כל פנים] לא יגיע למס"נ [למסירות נפש] כו' ואמר לו שמעות פורים כו'

כלומר, מדובר בניסיון, שההבדל [טמון] בו כך: אם הדבר נובע מטבע הגוף, הרי שגם אם יתאווה בתשוקה מופלאה, מכל מקום לא יגיע למסירות נפש וכו'. והוא אמר לו שמעות פורים וכו',

שהוא ענין פיזור ממון שזה אות ומופת שאין במס"נ [במסירות נפש] שלו אפילו שרש המרה כו'. שמדת המרה שחורה הנ"ל גורמת מדת הקמצנות.

שעניינן הוא פיזור ממון — דבר שהוא אות ומופת לכך שבמסירות הנפש שלו אין אפילו שורש למרה וכו'. שכן מידת המרה השחורה שנזכרה לעיל גורמת למידת הקמצנות,

23 והמרה הלבנה הפיזור כו' לכן השיבו א"כ מחלקך יהא חלקי שמזה מובן שמס"נ [שמסירות נפש] על התורה הוא רק לפי שאין בלבו אלא אחד ואין בו תערובת טבעית כלל.

והמרה הלבנה [גורמת] לפיזור [כסף] וכו'. לכן השיב לו: "א"כ מחלקך יהא חלקי". מכאן מובן שמסירות הנפש שלו על התורה נובעת רק מכך שבלבו יש רק אחד, ואין בו שום תערובת טבעית.

ומכ"ז [ומכל זה] **מובן שיוכל להיות במדות הנפש בחי' תערובת שאפי'** [שאפילו] **במדה שנראה ודאי טוב גמור יוכל להיות שיש בזה עדיין קצת תערובת כו'.**

מכל זה מובן שיכולה להיות במדות הנפש בחינה של תערובת, כך שאפילו במידה שנראית בוודאות טובה לגמרי עדיין יכולה להיות בה מעט תערובת וכו'.

ולכן כדי שיהי' [שיהיה] **בירור המדות לתכליתן הוא ע"י בחי' הדעת. והיינו שהוא ממשיך פנימי'** [פנימיות / פנימית] **המדות**

לכן, בירור המדות עד לשלמותן נעשה באמצעות בחינת הדעת. כלומר, הדעת ממשיכה את פנימיות המדות.

כי עיקר תערובת טו"ר [טוב ורע] **זה שייך בחיצוני' הלב משא"כ בבחי' פנימי'** [פנימיות / פנימית] **הלב כו' (עיין מש"ל** [מה שכתוב לעיל] **בסוף ד"ה להבין ענין הברכות כו').**

כי עיקר תערובת הטוב והרע שייך לחיצוניות הלב, ואילו בבחינת פנימיות הלב אין הדבר כך וכו' (עיינו במה שנכתב לעיל, בסוף המאמר המתחיל "להבין ענין הברכות" וכו').

והנה כ"ז [כל זה] **בבחי' דעת התחתון המתפשט במדות אהוי"ר** [אהבה ויראה]**. שהדעת הזה הוא תחת הבינה ואהבה שנולדה מהבינה והדעת נק' אהבת עולם.**

כל זה הוא בבחינת דעת תחתון, המתפשטת במדות של אהבה ויראה. דעת זו נמצאת למטה מבינה, והאהבה הנולדת מבינה ומדעת נקראת אהבת עולם (אהבה הקשורה לעולם).

ובזוהר נק' אהבה זוטא. ומתוך זה נוכל להבין ג"כ בבחי' דעת העליון. כי הנה יש ב' מיני מדות.

ובזהר היא נקראת אהבה זוטא (אהבה קטנה). מתוך כך אפשר להבין גם את בחינת דעת עליון, שכן יש שני סוגים של מדות.

הא' המדות הנולדי' מהשכל וכשהם נולדים ונמשכים מהשכל ע"י הדעת אז הם בבחי' פנימיות ובבירור יותר מכל סיג.

הסוג הראשון הוא המדות הנולדות מן השכל; וכשהן נולדות ונמשכות מן השכל באמצעות הדעת, הן בבחינת פנימיות ומבוררות יותר, ונקיות יותר מכל סיג.

24 והבי' הם המדות שלמעלה מהשכל. ונקי' אהבה רבה שיש בכל נפש. ולמעלה הוא בחי' מדות שבכתר חו"ג [חסד וגבורה] דא"א

והסוג השני הוא המדות שלמעלה מן השכל; [אהבה זו] נקראת אהבה רבה (אהבה גדולה), והיא מצויה בכל נפש. ולמעלה, זו בחינת המדות שבכתר: חסד וגבורה של אריך אנפין (הבחינה החיצונית של כתר),

שהם למעלה מהשכל שהוא חו"ב [חכמה ובינה] רק שנמשכים דרך מעבר בחו"ב [בחכמה ובינה]. והם נמשכים ע"י הדעת שעומד בקו האמצעי. מכוון תחת הכתר.

שהן למעלה מן השכל, כלומר חכמה ובינה, אלא שהן נמשכות דרך מעבר בחכמה ובינה. הן נמשכות באמצעות הדעת, העומדת בקו האמצעי ומכוונת בדיוק מתחת לכתר.

משא"כ חו"ב [חכמה ובינה] הם חח"ן [חכמה חסד נצח] מימין בג"ה [בינה גבורה הוד] משמאל לכן ע"י הדעת זה נמשכים המדות דכתר שהם מדות שלמעלה מהשכל להיות נמשכין בז"א.

ואילו חכמה ובינה הן חכמה, חסד ונצח מימין [ו]בינה, גבורה והוד משמאל. לכן, באמצעות דעת זו, נמשכות מדות הכתר — שהן מדות שלמעלה מן השכל — ונמשכות בז"א (המדות של עולם האצילות).

ולמטה הוא הגילוי במדות שבלב כו' ובחי' אה"ר [אהבה רבה] זו ישנה ג"כ בכל א' וכמ"ש בתניא (ס"פ מ"ו) ע"פ בהמות הייתי עמך בהמות לשון רבים כו' דעת העליון הכולל חו"ג [חסד וגבורה] כו' ע"ש.

ולמטה, הדבר מתגלה במדות שבלב וכו'. בחינה זו של אהבה רבה מצויה גם בכל אחד ואחת, כפי שנכתב בתניא, בסוף פרק מ"ו, על הפסוק "בהמות הייתי עמך" — "בהמות" היא לשון רבים וכו', הדעת העליונה הכוללת חסד וגבורה וכו'; עיינו שם.

וזהו ענין רבקה שהוא בחי' קשר וחבור של שלש או ארבע בקר יחד להיותה בחי' אה"ר [אהבה רבה] שהוא המדות שלמעלה מהשכל שהם בחינת התכללות כל המדות יחד ואין בהם התחלקות כלל

וזהו עניינה של רבקה: בחינה של קשר וחיבור של שלושה או ארבעה ראשי בקר יחד. היא בחינת אהבה רבה, המדות שלמעלה מן השכל, שבה כל המדות כלולות זו בזו ואין ביניהן חלוקה כלל.

(וכנ"ל שדעת כולל חו"ג [חסד וגבורה] שהן תרין עטרין הנמשכים מכתפין דאריך) כי בהמדות שעיקר התהוותן הוא מהשכל שייך התחלקו' [התחלקות] המדרגה

(וכפי שנתבאר לעיל, שהדעת כוללת חסד וגבורה, שהם "תרין עטרין" (שתי העטרות) הנמשכים מכתפיו של אריך [אנפין]). שכן במדות שעיקר התהוותן היא מן השכל, יש מקום לחלוקה לפי דרגות.

כי אותו השכל שמוליד אהבה הוא אינו אותה ההשכלה המוליד יראה ואותו השכל שמוליד יראה אינו המוליד אהבה.

שהרי השכל שמוליד אהבה אינו אותה השגה שמולידה יראה, והשכל שמוליד יראה אינו השכל שמוליד אהבה.

ולכן המדות הנולדים מהן הן בחי' ענפין מתפרדין זמ"ז [זה מזה] **משא"כ בלמעלה מהשכל אין שייך התחלקות כלל והוא ע"ד ההפרש בין עולם העקודים לעולם הנקודים.**

לכן המדות שנולדות מהן הן בבחינת ענפים הנפרדים זה מזה; ואילו במה שלמעלה מן השכל אין מקום לחלוקה כלל. הדבר דומה להבדל שבין עולם העקודים לעולם הנקודים:

שבעקודי' כל הע"ס [העשר ספירות] **עקודי'** [עקודים] **בכלי'** [בכלים / בכלי] **א' ואין בהם התחלקות כלל. משא"כ בנקודים הם י' נקודות מחולקי'.**

שבעקודים [הקשורים יחד] כל עשר הספירות קשורות בכלי אחד, ואין ביניהן חלוקה כלל; ואילו **בנקודים** [הנקודות] הן עשר נקודות נפרדות.

והיינו משום כי נקודים הוא מבחינת חכמה (כי בענין טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] **הנקודות בחינת חכמה כו') ושם שייך התחלקות אבל העקודים הוא מבחי' כתר דשם הוא למעלה מההתחלקות.**

והיינו משום שנקודים הם מבחינת חכמה (שכן בעניין טנת"א — טעמים, נקודות, תגין ואותיות — הנקודות הן בחינת חכמה וכו'), ושם שייכת חלוקה; ואילו עקודים הם מבחינת כתר, שבו נמצאים למעלה מהחלוקה.

ולכן בחי' המדות שלמעלה מהשכל הנק' אה"ר [אהבה רבה] **שיש בכל נפש זה נק' בחי' רבקה שהוא קשר וחבור כמה בהמות דר"ל** [דרוצה לומר] **התכללות המדות יחדו ממש.**

ולכן בחינת המדות שלמעלה מהשכל, הנקראת אהבה רבה, המצויה בכל נפש, נקראת בחינת רבקה: קשר וחיבור של כמה בהמות; כלומר, הכללה ממשית של המדות זו בזו.

וז"ש [וזהו שכתוב] **ותרד העינה יש לפרשו כפשוטו ל'** [לשון] **ירידה ממש כי החכ'** [החכמה] **נק' מעיין. כי והחכמה מאין תמצא מבחי' כתר כמו המעיין הנובע מתחת לארץ. ונהר הוא בחי' בינה.**

וזהו [פירוש] הכתוב "ותרד העינה": אפשר לפרש אותו כפשוטו, כלשון של ירידה ממש, שכן חכמה נקראת מעיין, שהרי "והחכמה מאין תמצא", מבחינת כתר, כמו מעיין הנובע מתחת לארץ. ונהר הוא בחינת בינה.

והנה לגבי רבקה שהם המדות שבכתר א"כ ההמשכה בחו"ב [בחכמה ובינה] נק' ותרד העינה (ועמ"ש בפי' ויוציאנו ה' אלקינו ממצרים. או"א [אבא ואימא] שהלבישו לזרועות דא"א כו') ותמלא כדה היינו כ"ד ספרין דאורייתא.

והנה, ביחס לרבקה, שהיא המדות שבכתר, ההמשכה לחכמה ולבינה נקראת אפוא "ותרד העינה" (ועיין במה שכתוב בביאור "ויוציאנו ה' אלקינו ממצרים": אבא ואמא שהלבישו את זרועות אריך אנפין וכו'). "ותמלא כדה" — היינו כ"ד ספרי התורה,

דאוריי' [דאורייתא] מחכמה נפקת. ובעבודה הוא שע"י האה"ר [האהבה רבה] ממשיכים התגלות אור א"ס בחכמה ובתורה דמחכמה נפקת.

שהרי התורה יוצאת מחכמה. ובעבודת ה' פירוש הדבר הוא שבאמצעות אהבה רבה ממשיכים את גילוי אור אין סוף אל חכמה ואל התורה, היוצאת מחכמה.

ותעל כי באמת ירידה זו עלייה היא כי פי' אורייתא מחכמה נפקת היינו שהתגלותה היא מחכמה

"ותעל" — שכן לאמיתו של דבר ירידה זו היא עלייה. משמעות "אורייתא מחכמה נפקת" היא שהתגלותה היא מחכמה,

אבל שרשה למעלה מהחכמה כי תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם תר"ך עמודי אור שהם בחי' כתר וא"כ התורה נמשכת מחכ' [מחכמה] שבכתר

אבל שורשה למעלה מחכמה, שכן תרי"ג מצוות התורה, יחד עם שבע מצוות דרבנן, הן "תר"ך עמודי אור", שהם בחינת כתר; ואם כן, התורה נמשכת מחכמה שבכתר,

שהיא גבוה מבחי' המדות שבכתר הנק' רבקה של שלש בקר כנ"ל (ועמ"ש במ"א בענין תנופת שתי הלחם ע"ג שני הכבשים):

שהיא נעלית מבחינת המדות שבכתר, הנקראות "רבקה של שלש בקר", כנ"ל. (ועיינו במה שנכתב במקום אחר בעניין הנפת שתי הלחם על גבי שני הכבשים.)

25 וזהו מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. והיינו להיות שאהבה זו היא בחי' אה"ר [אהבה רבה] ששרשה למעלה מהשכל ע"כ לא ישקיטו המים

וזהו [הפירוש של] "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה". כלומר, מאחר שאהבה זו היא בחינת אהבה רבה, ששורשה למעלה מן השכל, לכן המים הרבים

רבים והנהרות שהן השגות אלקות הנמשכים מחו"ב [מחכמה ובינה] **דאצי' את האהבה זו כיון ששרשה למעלה מכל ההשגות ונמשכה מבחי' דעת עליון הממשיך בחי' מדות שבכתר כו'.**

והנהרות — שהן השגות אלוקות הנמשכות מחכמה ובינה דאצילות — אינם יכולים לכבות אהבה זו, כיוון ששורשה למעלה מכל ההשגות והיא נמשכת מבחינת דעת עליון, הממשיך את בחינת המדות שבכתר וכו'.

אך אם יתן איש את כל הון ביתו בוז יבוזו לשון ביזה ושלל כי ביתו קאי על אותיות התורה דכתיב בחכמה יבנה בית.

אבל "אך אם יתן איש את כל הון ביתו בוז יבוזו" — "בוז יבוזו" הוא לשון של ביזה ושלל. כי "ביתו" מתייחס לאותיות התורה, כמו שכתוב "בחכמה יבנה בית".

26 **והון ביתו היינו מ"ש ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים והיינו בחי' דעת העליון שממשיך גילוי בחי' הכתר שלמעלה מהחכמה.**

"הון ביתו" הוא מה שנאמר: "ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים"; זוהי בחינת דעת עליון, הממשיכה את גילוי בחינת כתר, שלמעלה מחכמה.

ודעת זה מחבר חו"ב [חכמה ובינה] **שהם תושב"כ** [תורה שבכתב] **ותושבע"פ** [ותורה שבעל פה] **וממשיך בהן אור הכתר דהיינו להיות גילוי רצון העליון איך לעשות הסוכה והציצית והתפילין.**

ודעת זו מחברת את חכמה ובינה, שהן התורה שבכתב והתורה שבעל פה, וממשיכה לתוכן את אור הכתר; כלומר, שיהיה בהן גילוי הרצון העליון — כיצד לעשות את הסוכה, את הציצית ואת התפילין.

ולכן גם בחי' אה"ר [אהבה רבה] **הנ"ל תתרוה צמאונה ע"י גילוי זה כיון שהוא ג"כ המשכת דעת עליון ולא עוד**

לכן גם בחינת אהבה רבה שהוזכרה לעיל תרווה את צימאונה באמצעות גילוי זה, שכן גם היא המשכה של דעת עליון. ולא זו בלבד,

אלא שהוא המשכה מבחי' גבוה יותר הרבה מהמשכת המדות שלמעלה מהשכל כי המדות הם בחי' ז"ת [זי תחתונות] **דא"א.**

אלא שזו המשכה מבחינה גבוהה הרבה יותר מהמשכת המידות שלמעלה מהשכל; שהרי המידות הן בחינת שבע הספירות התחתונות של אריך אנפין,

אבל הון ביתו הוא התורה זהו בחי' ג"ר [ג' ראשונות] **דא"א (ועמ"ש בדרוש השופר שהכתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים שיש בו מבחי' תחתונה שבמאציל והוא בחי' ג"ר** [ג' ראשונות] **דא"א.**

ואילו "הון ביתו", שהיא התורה, הוא בחינת שלוש הספירות הראשונות של אריך אנפין. (ועיין במה שנכתב בדרוש השופר, שהכתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים, ויש בו מן הבחינה התחתונה שבמאציל, והיא בחינת שלוש הספירות הראשונות של אריך אנפין;

ויש בו בחי' שרש הנאצלים והוא מז"ת [מז' תחתונות] **ע"ש. וא"כ מובן איך שבחי' זו דהון ביתו הנמשך ע"י התורה שהוא מבחי' ג"ר** [ג' ראשונות] **גבוה לאין קץ גם מבחי' המדות שלמעלה מהשכל שהן בחי' ז"ת** [ז' תחתונות] **כו'.**

ויש בו גם בחינת שורש הנאצלים, והיא משבע הספירות התחתונות; עיין שם. מכאן מובן כיצד בחינה זו של "הון ביתו", הנמשכת באמצעות התורה, ובהיותה מבחינת שלוש הספירות הראשונות, גבוהה לאין קץ אפילו מבחינת המידות שלמעלה מהשכל, שהן בחינת שבע הספירות התחתונות, וכו'.

וזהו ותרד העינה כו' ותעל שהיא עלייה גדולה למעלה מבחי' רבקה. וביאור הענין שדעת זה שנמשך ע"י התורה דהיינו מ"ש הון ביתו גבוה מבחי' דעת הממשיך אה"ר [אהבה רבה] **יובן עם מ"ש בלק"ת** [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] **פ' שמות ע"פ**

וזהו "ותרד העינה" וכו' "ותעל" — עלייה גדולה, למעלה מבחינת רבקה. וביאור הענין, שדעת זו הנמשכת באמצעות התורה — כלומר, "הון ביתו" — גבוהה מבחינת הדעת הממשיכה אהבה רבה, יובן ממה שנכתב בלקוטי תורה של האריז"ל, פרשת שמות, על הפסוק

כי סר לראות שבחי' דעת הכולל תרין עטרין עם היותן מדות דכתר הוא למטה מבחינת דעת הכולל תרין אחסנתוי דאו"א [דאבא ואימא] **כו' שממשיך ב"פ** [ב' פעמים] **קדמאין שהם בחי' חב"ד** [חכמה בינה ודעת] **שבחו"ג** [שבחסד וגבורה] **דא"א.**

[וירא ה'] "כי סר לראות": בחינת הדעת הכוללת את תרין עטרין, אף שהם מידות שבכתר, נמוכה מבחינת הדעת הכוללת את תרין אחסנתוי דאבא ואמא וכו', הממשיכה את שני הפרקים הראשונים, שהם בחינת חכמה, בינה ודעת שבחסד וגבורה של אריך אנפין.

ועמ"ש בפ' ראה אנכי נותן בענין יום יום יעמס לנו כו' ע"ש. ויובן שייכות שיי עולמות לדעת זה. וגם דעת זה שרשו עוד גבוה יותר דהיינו מתקון ואמת כו'. וז"ש [וזהו שכתוב] **תורת אמת כו').**

ועיינו במה שנכתב בפרשת ראה, "ראה אנכי נותן", בעניין "יום יום יעמס לנו" וכו'; עיינו שם. כך יובן הקשר בין שלוש מאות ועשרה העולמות לבין דעת זו. גם שורשה של דעת זו גבוה עוד יותר, כלומר, מתיקון "ואמת" וכו'. וזהו [פירוש] "תורת אמת" וכו'.

ובכ"ז [ובכל זה] **יובן מארז"ל** [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] **דחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום. דצ"ל מספר מאה דוקא. אלא**

עם כל זה יובן מאמר חז"ל שלפיו "חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום". [מדוע] דווקא המספר מאה? אלא

כי פי' א"ת [אל תקרי] **מה אלא מאה כי מה היינו בחי' מל' ממכ"ע** [ממלא כל עלמין] **וצריך להמשיך מבחי' סוכ"ע בממכ"ע** [בממלא כל עלמין].

הפירוש הוא: "א"ת מה אלא מאה". שהרי "מה" היא בחינת מלכות, ממלא כל עלמין (האור הממלא את כל העולמות); ויש להמשיך מבחינת סובב כל עלמין (האור המקיף את כל העולמות) אל ממלא כל עלמין.

והוא ע"י הכתר שהוא הממוצע בין המאציל לנאצלים. ולכן צ"ל מאה ברכות דוקא להמשיך מע"ס [מעשר ספירות] **דא"א הכלולים מעשר**

והדבר נעשה באמצעות כתר, שהוא המתווך בין המאציל לנאצלים. לכן יש לברך דווקא מאה ברכות, כדי להמשיך מעשר הספירות של אריך אנפין, שכל אחת מהן כוללת עשר,

דהיינו שיהי' [שיהיה] **ההמשכה גם מג"ר** [מגי ראשונות] **דא"א כנ"ל. וזהו ונאם הגבר הוקם ע"ל שהעי"ן מורה על ז"ת** [ז' תחתונות]**. והלמ"ד על ג"ר** [ג' ראשונות].

כלומר, שההמשכה תבוא גם משלוש הספירות הראשונות של אריך אנפין, כנזכר לעיל. וזהו [פירוש] "ונאם הגבר הוקם ע"ל", שהעי"ן מציינת את שבע הספירות התחתונות, והלמ"ד את שלוש הספירות הראשונות.

(ובזה יובן משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] **שהיו מתים ק' אנשים בכל יום עד שתקן דוד מאה ברכות. וצ"ל השייכות שע"י המאה ברכות פסקו מלמות).**

(ובכך יובן מה שאמרו חז"ל: "שהיו מתים ק' אנשים בכל יום עד שתקן דוד מאה ברכות". ויש להסביר את הקשר: כיצד באמצעות מאה הברכות חדלו למות?)

אך הענין כי הנה ע"י גילוי זה דסוכ"ע יהיה תח"ה [תחיית המתים] **לע"ל** [לעתיד לבוא]**. והנה ענין תחיית המתים שיהיה גוף עם קרביים ומעיים וחי וקים לעולם בלי אכילה ושתיה.**

אך העניין הוא שעל ידי גילוי זה של סובב כל עלמין תתרחש תחיית המתים לעתיד לבוא. עניינה של תחיית המתים הוא שיהיה גוף עם קרביים ומעיים, החי וקיים לעולם בלי אכילה ושתייה.

ואיך הוא זה אלא ע"י שיהי' [שיהיה] **גילוי סוכ"ע דקמיה שוה רוחניות וגשמיות ממש. ע"כ גם הגוף יוכל לחיות מזה.**

וכיצד ייתכן הדבר? רק באמצעות גילוי של סובב כל עלמין, שלפניו הרוחניות והגשמיות שוות ממש. לכן גם הגוף יוכל לחיות מכוחו.

27 **ועד"מ באדם יש ב' מיני המשכות. הא' בבחי' פנימיות השכל במוח. ומדות בלב. כח המעשה ביד כו'.**

על דרך משל: באדם יש שתי דרכי המשכה. האחת היא בבחינת פנימיות: השכל במוח, המדות בלב, וכוח המעשה ביד וכן הלאה.

והב' בחי' מקיף והוא הרצון והמחשבה שישנו אפילו ברגל שמיד כשרוצה להניע רגלו תתנענע רגלו כו'.

והשנייה היא בחינת מקיף: הרצון והמחשבה קיימים אפילו ברגל; ברגע שאדם רוצה להניע את רגלו, היא נעה וכן הלאה.

ואע"פ [ואף על פי] **שהרגל אינו כלי לגילוי המחשבה מ"מ פועל בו המחשבה וזהו בחי' מקיף. ועד"ז גם הגוף הגשמי יקבל חיות וקיום למזון מאור א"ס ב"ה ממש ודי"ל** [ודי למבין]**:**

ואף שהרגל אינה כלי לגילוי המחשבה, בכל זאת המחשבה פועלת בה, וזוהי בחינת מקיף. וכך גם הגוף הגשמי יקבל חיות וקיום כמזון מאור אין סוף ברוך הוא ממש. ודי למבין.

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY-NC 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. בתי כנסת, מוסדות חינוך ומפעלים ללא כוונת רווח רשאים להעתיק, להדפיס ולהפיץ אותה בחופשיות, ולבקש תרומות לכיסוי עלות ההדפסה; אסור למכור אותה לעולם. יש לציין את הוצאת קה"ת ואת likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). למה ללמוד, וברכות הרבי: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

מיזם חינמי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך likuteitorah.com/he/torah-ohr/toldos/3/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק